

Nota ter aanbieding subsidieregeling

Aan: MOCW (SOCW ter info)

**Middelbaar Beroeps
Onderwijs**

Van

Datum

19 november 2025

Referentie

53976176

Bijlagen

Intern OCW afgestemd

WJZ, DUS-I, DUO

Aantal pagina's

9

nota

Wijzigingsregeling SOOL t.b.v. integratie
instructeursbeurs

Aanleiding

Naar aanleiding van de evaluatie van Berenschot heeft uw ambtsvoorganger besloten om de Subsidieregeling instructeursbeurs mbo 2025 (hierna: de instructeursbeurs) per januari 2026 te integreren in de Subsidieregeling Onderwijspersoneel opleiding tot leraar (hierna: SOOL). Met deze nota wordt u gevraagd om akkoord te gaan met het aanpassen van de wijzigingsregeling om dit doel te behalen. Deze nota wordt parallel ter informatie met SOCW gedeeld vanwege uw gedeelde rol voor het lerarentekort.

Gevraagde besluit

U wordt gevraagd:

- akkoord te gaan met bijgevoegde wijzigingsregeling, maar deze nog niet te ondertekenen (omdat sprake is van verlenging van subsidieregelingen, worden de wijzigingsregelingen voorgehangen bij de TK.)
- de brief te ondertekenen waarmee het ontwerp aan de TK wordt gezonden (na verstrijken van de 30-dagentermijn wordt de regeling nogmaals aan u voorgelegd, dan ter ondertekening).

Kernpunten

- De SOOL stimuleert momenteel onderwijsassistenten en leraarondersteuners tot het volgen van een lerarenopleiding voor het primair- of voortgezet onderwijs, met als doel het landelijke lerarentekort te verminderen.
- De SOOL voorziet een tegemoetkoming in de studiekosten en kosten van studieverlof. Het bedrag van maximaal € 20.000 wordt per onderwijsassistent of leraarondersteuner in één keer uitgekeerd aan het bevoegd gezag of samenwerkingsverband.
- De SOOL geldt sinds 2019 en is sindsdien zeer populair gebleken.
- De instructeursbeurs is een subsidieregeling voor instructeurs in het mbo en kan worden aangevraagd voor het volgen van een geaccrediteerde bacheloropleiding of associate degree of bacheloropleiding.
- Met het toevoegen van de middelen van de instructeursbeurs aan de SOOL gelden de Subsidieregeling lerarenbeurs, de Regeling subsidie zij-instroom en SOOL alle drie voor zowel po, vo als mbo.
- Anders dan nu het geval is kunnen instructeurs via de SOOL geen subsidie voor een associate degree meer aanvragen. Uit de evaluatie bleek dat dat de instructeursbeurs voornamelijk werd gebruikt voor

docentenopleidingen en zo is het doel van de regeling voor alle drie sectoren hetzelfde.

- Bij de instructeursbeurs is structureel sprake van onderuitputting. Het subsidieplafond was aanvankelijk € 1,8 miljoen. Toen werd de regeling gemiddeld 21 procent uitgeput. Daarom is het plafond bijgesteld naar 800.000 euro per jaar. Er is afgelopen jaar gewerkt aan meer bekendheid door onder andere communicatie via de MBO Raad en de Realisatie Eenheid. Daardoor is de regeling dit jaar 66 procent uitgeput. Er zal komende jaren ook ingezet worden op aandacht voor de aanvraag van de SOOL voor de doelgroep instructeurs.
- Er zijn verschillen tussen de bekostigingssystematiek van beide regelingen: de instructeursbeurs wordt aangevraagd door instructeurs, de SOOL door het bevoegd gezag of samenwerkingsverband. De instructeursbeurs wordt ieder schooljaar opnieuw aangevraagd, de SOOL wordt in een keer uitbetaald per kalenderjaar. Daarom is besloten de instructeursbeurs twee jaar in stand te houden voor tweede en derde herhaalaanvragen (reeds lopende trajecten), en de SOOL (met integratie van de instructeursbeurs) open te stellen voor nieuwe aanvragen. Voor de instructeursbeurs blijft de uitvoering gedurende de laatste twee jaar onder DUO. Dit betekent dat de instructeursbeurs eenmalig voor twee jaar verlengd wordt ten behoeve van de herhaalaanvragen
- De wijzigingsregeling wordt door DUS-I en DUO uitvoerbaar geacht.

Financiële gevolgen

- De dekking voor zowel de SOOL als de instructeursbeurs staat op hoofdbudget zij-instroom van begrotingsartikel 9 van de OCW begroting.
- Met de voorgestelde wijziging wordt het jaarlijkse budget van € 800.000 eerst verdeeld onder de instructeursbeurs en de SOOL. Na kalenderjaar 2027 wordt het gehele bedrag aan de SOOL toegevoegd, waarbij dit bedrag wordt toegevoegd aan het subsidieplafond voor instructeurs in het mbo.
- Het plafond wordt evenredig verdeeld over beide regelingen, waardoor ze ieder een subsidieplafond van € 400.000 hebben.
- De uitvoeringskosten voor de SOOL zijn gedekt op het opdrachtenbudget van artikel 9 van de OCW begroting. De uitvoeringskosten voor de instructeursbeurs worden grotendeels gedekt vanuit de managementafspraken met DUO, maar vanwege de voorgenomen wijzigingen is er incidenteel € 57.000 in 2026 en € 50.000 in 2027 extra nodig. Dit wordt gedekt door met de Voorjaarsnota 2026 deze middelen over te hevelen van het hoofdbudget zij-instroom naar het opdrachtenbudget van Artikel 9.

Bijlage I met informatie over de regeling: SOOL

1. Wat is het probleem en de aanleiding voor de subsidieregeling?

Het lerarentekort in het funderend onderwijs en mbo is een urgent probleem. Door deze tekorten staat de kwaliteit, kansengelijkheid en continuïteit van het onderwijs onder druk. Omdat de instructeursbeurs voornamelijk wordt gebruikt voor docentenopleidingen en vanwege de politieke wens om het aantal subsidieregelingen te verminderen, is ervoor gekozen om aan te sluiten bij de bestaande regeling voor het primair en voortgezet onderwijs die hetzelfde doel dient. Anders dan nu het geval is kunnen instructeurs via deze subsidieregeling geen subsidie voor een associate degree meer aanvragen. Er is voor gekozen om ook in het mbo expliciet in te zetten op instructeurs die zich willen laten bijscholen tot leraar of docent. Instructeurs die een associate degree willen volgen kunnen dit laten bekostigen via professionaliseringsmiddelen die mbo-instellingen ontvangen. Uit de evaluatie bleek ook dat de afgelopen jaren minder dan 10% van de aanvragen werden ingediend voor een associate degree.

2. Wie zijn betrokkenen?

- Instructeurs in het mbo
- Onderwijsassistenten en leraarondersteuners in het po en vo
- ECS (o.a. voor de staatssteunanalyse, met WJZ, FEZ DUO en DUS-I);
- DUS-I als uitvoerende instantie van de SOOL;
- DUO als uitvoerende instantie van de instructeursbeurs;
- Beleidsmedewerkers van de directies OPO, OVO en mbo.
- Bevoegd gezag van de instellingen.
- Indirect zijn de studenten ook belanghebbende, zij profiteren van beter gekwalificeerd onderwijspersoneel.

3. Wat is het doel van de subsidieregeling?

De wijzigingsregeling heeft tot doel dat instructeurs de mogelijkheid krijgen zich door te ontwikkelen tot docent met het oog op het tegengaan van het tekort aan onderwijspersoneel.

De subsidieregeling heeft voor het primair en voortgezet onderwijs ook betrekking op Caribisch Nederland. Voor het mbo geldt dit niet, omdat de functie instructeur niet van toepassing is op Caribisch Nederland.

4. Waarom een subsidieregeling en geen ander instrument?

De SOOL is een reeds bestaande subsidieregeling. Een wijziging van een subsidieregeling kan alleen op het niveau van een ministeriële regeling geschieden.

5. Wat is de grondslag voor de subsidieregeling?

- Artikel 2.2.3 van de Wet educatie en beroepsonderwijs
- Artikel 71 van de Wet op het primair onderwijs

- Artikel 67 van de Wet primair onderwijs BES
- Artikel 5.11 van de Wet voortgezet onderwijs 2020
- Artikel 4 en 5 Wet overige OCW-subsidies
- Artikel 1.3 Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS

6. Is geen sprake van verboden staatssteun?

Er bestaat geen risico op ongeoorloofde staatssteun. Het doel van deze subsidie kan worden gezien als onderdeel van de wettelijke onderwijstaak van de bekostigde onderwijsinstellingen. Activiteiten binnen het nationale bekostigd onderwijs worden niet als economische activiteit aangemerkt. Op grond van deze regeling kunnen alleen bekostigde onderwijsinstellingen een aanvraag doen. De bekwaamheidseisen voor instructeurs zijn niet van toepassing op het niet-bekostigd mbo-onderwijs.

7. Van welk USK-arrangement is sprake en hoe is de verantwoording?

Voor de verantwoording van de subsidieregeling is sprake van USK-arrangement I voor bekostigde onderwijsinstellingen. De Verantwoording (model G1) richt zich op de jaarverslaggeving van instellingen, via steekproeven, melding en eventueel een activiteitenverslag. De gewijzigde regeling continueert het regime van G1 en direct vaststellen, zoals ook eerder vastgesteld in de huidige regeling.

Bekostigde onderwijsinstellingen:

Arrangement	Besteding	Bedrag	Verstrekking	Betaling	Verantwoording
I	Vrij besteedbaar (lump sum)	€0 of meer*	Direct vaststellen	Betaling ineens	Jaarverslaggeving
II	Gedeeltelijk vrij besteedbaar (overschot bij lump sum)	€0 of meer*	Direct vaststellen	Betaling ineens	Jaarverslaggeving (model G1) + steekproef + melding + evt. activiteitenverslag
III	Verplichte besteding (overschot wordt teruggevorderd)	€125.000 of meer*	Verlenen en vaststellen	100% voorschot betaling ineens (tenzij anders geregeld)	Jaarverslaggeving (model G2) + melding + evt. activiteitenverslag

* Het is mogelijk om in een subsidieregeling af te wijken van de kaderregeling, en een arrangement te kiezen met minder verantwoordingslasten als de risicoanalyse dat toelaat. Een arrangement met meer uitvoeringslasten is alleen mogelijk met instemming van de Minister van Financiën (zie aanwijzing 6 van de Aanwijzingen voor subsidieverstreking).

8. Risicoanalyse

Mogelijke risico's zijn dat:

- Een onderwijsassistent/leraarondersteuner/instructeur die de lerarenopleiding begint, maar deze niet afmaakt of eerder voltooid dan de

maximale opleidingsduur. Het bevoegd gezag heeft de subsidie dan wel ontvangen. Het bevoegd gezag informeert DUS-I jaarlijks of de onderwijsassistent/leraarondersteuner/instructeur de opleiding nog volgt en in welk studiejaar deze zich bevindt. Hier wordt actief op uitgevraagd. Indien een onderwijsassistent/leraarondersteuner/instructeur stopt of de opleiding sneller dan vier jaar heeft afgerond, moet het bevoegd gezag dit melden. De subsidie wordt dan lager vastgesteld en/of stopgezet, en het niet bestede bedrag wordt teruggevorderd.

- Er kan sprake zijn van dubbelfinanciering met de instructeursbeurs indien deze is aangevraagd in kalenderjaar 2025, omdat de SOOL ook over het voorgaande kalenderjaar kan worden aangevraagd. Omdat dit een kleine groep betreft (31 aanvragers) en aan het bevoegd gezag expliciet wordt gevraagd om te bevestigen dat de instructeursbeurs niet eerder is aangevraagd, wordt het restrisico op dubbelfinanciering aanvaardbaar geacht.
- Er oneigenlijk gebruik of misbruik wordt gemaakt van het subsidiegeld, te verstaan als de zogenaamde M&O risico's. Hier bestaan echter de volgende maatregelen voor:

"Het risico op misbruik van het subsidiegeld wordt tegengegaan middels het stellen van voorwaarden en het afleggen van verantwoording door het bevoegd gezag. Een subsidieaanvraag is gebonden aan de volgende voorwaarden:

- *De onderwijsassistent/ leraarondersteuner/instructeur is in dienst van het bevoegd gezag of een samenwerkingsverband.*
- *De onderwijsassistent/ leraarondersteuner/instructeur is ingeschreven bij een opleiding. Bij de subsidieaanvraag moet het inschrijvingsbewijs worden overgelegd. Hierop moeten de naam van de onderwijsassistent, de opleider, de opleiding en startdatum van de opleiding staan. Een bewijs van aanmelding wordt niet geaccepteerd. Hier wordt actief op uitgevraagd.*
- *De subsidie kan pas worden aangevraagd als de onderwijsassistent is gestart met de opleiding tot leraar.*
- *Er kan per onderwijsassistent maar eenmaal subsidie worden aangevraagd. Ook hierop controleert DUS-I, zo zijn er in het verleden bijvoorbeeld een aantal dubbele aanvragen uitgefilterd."*
- Er bestaat een kans dat de overeenkomst tussen het bevoegd gezag en de onderwijsassistent of instructeur niet wordt nageleefd. Deze wordt echter niet gecontroleerd. Het restrisico wordt klein geacht. In combinatie met de overige maatregelen, zoals de controle op het in dienst zijn bij de onderwijsinstelling, het bewijs van inschrijving bij de opleiding (bij de aanvraag) en de jaarlijkse uitvraag vanuit DUS-i, beschouwen wij het als een acceptabel restrisico.

Verantwoording wordt als volgt afgelegd:

- Het bevoegd gezag verantwoordt de subsidie in de jaarverslaggeving overeenkomstig de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.
- De subsidieontvanger moet op verzoek aantonen dat is voldaan aan de verplichtingen die aan de subsidie verbonden zijn.
- Het bevoegd gezag meldt jaarlijks aan DUS-I of de onderwijsassistent/ leraarondersteuner/instructeur de opleiding nog volgt en in welk studiejaar deze zich bevindt.

9. Wat zijn de kosten?

Voor het jaar 2026 wordt het subsidieplafond voor de subsidie in het mbo vastgesteld op € 400.000. De dekking voor de kosten staan op het hoofdbudget zijinstroom van begrotingsartikel 9 van de OCW begroting.

10. Overige aspecten/planning

- De huidige SOOL loopt op 1 januari 2027 af. De verwachting is dat deze regeling zal worden verlengd wegens de blijvende populariteit.

Planning

Opstellen startnota	Juni
Schrijven regelingen	Juni-juli
Subsidielab	24 juli
Advies ATR	Aanvragen 1 augustus
ECS	21 augustus
Verwerken ECS	21 augustus – 11 september
Uitvoeringstoets	11 september – 29 oktober
Lijn minister	19 november – 29 november
Voorhang Tweede kamer	29 november tot 22 januari (30-dagentermijn, langer ivm kerstreces)
Lijn minister	22 januari – 29 januari
Publicatie staatscourant	Januari
Inwerkingstreding wijziging	Januari

Bijlage II met informatie over de regeling: Instructeursbeurs

1. Wat is het probleem en de aanleiding voor de subsidieregeling?

Er is besloten de regeling instructeursbeurs te integreren in de SOOL. Omdat er reeds bestaande aanvragen lopen bij de instructeursbeurs en er sprake is van een andere bekostigingssystematiek en uitvoeringsorganisatie is ervoor gekozen om deze regeling twee jaar uit te faseren.

2. Wie zijn betrokkenen?

De direct belanghebbenden bij de instructeursbeurs zijn:

1. Instructeurs in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo):

- Zij kunnen doordat de instelling subsidie ontvangt voor studiekosten en studieverlofkosten, hun kwalificaties verbeteren door het volgen van een bachelor- of associate degree-opleiding.
 - Instructeurs profiteren van financiële ondersteuning, waardoor zij minder/geen persoonlijke financiële lasten dragen tijdens hun studie.
2. Bevoegd gezag (scholen en onderwijsinstellingen):
- Scholen en onderwijsinstellingen in het mbo die de instructeurs in dienst hebben en namens hen subsidies voor studieverlof ontvangen.
 - De instellingen ontvangen subsidie voor de verlofkosten wat ook een positief financieel aspect is voor het bevoegd gezag.
 - Hierdoor profiteren deze instellingen van beter opgeleide instructeurs zonder kosten die de instelling hoeft te maken, wat kan bijdragen aan de efficiency en kwaliteit van het onderwijs die instructeurs aanbieden.
3. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW):
- Dit ministerie is verantwoordelijk voor het opstellen, wijzigen en onderhouden van de regeling en eindverantwoordelijk voor de uitvoering en handhaving van de regeling door DUO.
4. Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO):
- DUO faciliteert het aanvraagproces en de uitbetaling van de subsidies. Zij zijn tevens belast met de uitvoering en handhaving van de regeling.
- Indirect belanghebbenden van deze regeling zijn de studenten in het mbo :
- Indirect profiteren de mbo-studenten van beter gekwalificeerde instructeurs, wat de kwaliteit van het onderwijs en hun leerervaring verbetert.

3. Wat is het doel van de subsidieregeling?

Met deze wijziging wordt de instructeursbeurs beëindigd, het bevoegd gezag kan vanaf januari 2026 een tegemoetkoming voor de bekostiging van de lerarenopleiding aanvragen via de subsidieregeling SOOL. De instructeursbeurs blijft in 2026 en 2027 nog beschikbaar voor tweede en derde herhaalaanvragen.

De instructeursbeurs is niet van toepassing op Caribisch Nederland, omdat de bekwaamheidseisen voor instructeurs nog niet van toepassing zijn op instellingen waar beroepsonderwijs wordt verzorgd in Caribisch Nederland.

4. Waarom een subsidieregeling en geen ander instrument?

De instructeursbeurs is een reeds bestaande subsidieregeling. Om deze uit te faseren is het logisch dit ook via een subsidieregeling te doen.

5. Wat is de grondslag voor de subsidieregeling?

De artikelen 4 en 5 van de Wet overige OCW-subsidies en artikel 1.3 van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS is de grondslag voor de regeling.

6. Is geen sprake van verboden staatssteun?

Er bestaat geen risico op ongeoorloofde staatssteun. Het doel van deze subsidie kan worden gezien als onderdeel van de wettelijke onderwijstaak van de bekostigde onderwijsinstellingen. Activiteiten binnen het nationale bekostigd onderwijs worden niet als economische activiteit aangemerkt. Op grond van deze regeling kunnen alleen bekostigde onderwijsinstellingen een aanvraag doen. De bekwaamheidseisen voor instructeurs zijn niet van toepassing op het niet-bekostigd mbo-onderwijs.

7. Van welk USK-arrangement is sprake en hoe is de verantwoording?

De verantwoording door het bevoegd bezag van de subsidie voor studieverlof en studiekosten aan de instructeur geschiedt overeenkomstig artikel 9.1 van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS in de jaarverslaggeving, bedoeld in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, met model G, onderdeel 1b. Bij de wijziging van de regeling blijven de verantwoording en USK arrangement onveranderd.

Bekostigde onderwijsinstellingen:

Arrangement	Besteding	Bedrag	Verstreking	Betaling	Verantwoording
I	Vrij besteedbaar (lump sum)	€0 of meer*	Direct vaststellen	Betaling ineens	Jaarverslaggeving
II	Gedeeltelijk vrij besteedbaar (overschot bij lump sum)	€0 of meer*	Direct vaststellen	Betaling ineens	Jaarverslaggeving (model G1) + steekproef + melding + evt. activiteitenverslag
III	Verplichte besteding (overschot wordt teruggevorderd)	€125.000 of meer*	Verlenen en vaststellen	100% voorschot betaling ineens (tenzij anders geregeld)	Jaarverslaggeving (model G2) + melding + evt. activiteitenverslag

* Het is mogelijk om in een subsidieregeling af te wijken van de kaderregeling, en een arrangement te kiezen met minder verantwoordingslasten als de risicoanalyse dat toelaat. Een arrangement met meer uitvoeringslasten is alleen mogelijk met instemming van de Minister van Financiën (zie aanwijzing 6 van de Aanwijzingen voor subsidieverstreking).

8. Risicoanalyse

Aan de regeling wordt een laag risico toegekend voor wat betreft **de strategische risico's, uitvoeringsrisico's en financiële risico's**, omdat het doel duidelijk omschreven is en te controleren is of de middelen op een juiste wijze zijn ingezet. Bovendien bestaat deze regeling al enkele

jaren, waardoor de risico's niet zullen afwijken van voorgaande jaren. Tenslotte gaat het om een beperkt subsidiebedrag per aanvraag (tot €25.000)

Aan de regeling wordt een laag risico toegekend voor wat betreft de **M&O risico's** omdat de subsidieaanvrager moet aantonen dat hij minimaal 15 studiepunten heeft behaald. Dit is controleerbaar via DUO. Tevens is de aanvrager in dienst van een professionele instelling. De mbo-instelling krijgt alleen subsidie voor de te faciliteren studie-uren als de aanvrager ook een vergoeding voor studiekosten heeft aangevraagd. Dit wordt ook vooraf door DUO gecontroleerd.

9. Wat zijn de kosten?

Voor de kalenderjaren 2026 en 2027 is er een subsidieplafond van € 400.000.

10. Overige aspecten/planning

Planning

Opstellen startnota	Juni
Schrijven regelingen	Juni-juli
Subsidielab	24 juli
Advies ATR	Aanvragen 1 augustus
ECS	21 augustus
Verwerken ECS	21 augustus – 11 september
Uitvoeringstoets	11 september – 29 oktober
Lijn minister	19 november – 29 november
Voorhang Tweede kamer	29 november tot 22 januari (30-dagentermijn, langer ivm kerstreces)
Lijn minister	22 januari – 29 januari
Publicatie staatscourant	Januari
Inwerkingstreding wijziging	Januari